

SAARIJÄRVEN KAUPUNGIN MAA-AINESTAKSAN MAKSUPERUSTEET

YLEISPERUSTELUT

Maa-ainesten ottamishakemuksen ja -suunnitelman tarkastamisesta, ympäristölupa- ja maa-aineslupahakemuksen yhteisestä tarkastamisesta, ottamistoiminnan valvonnasta sekä muista viranomaistehtävistä luvan hakija tai toimenpiteen suorittaja on velvollinen suorittamaan maa-aineslain (MAL 555/81) 13 §:n, 23 §:n, ympäristönsuojelulain (YSL 527/2014) 205 §:n sekä maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/99) 145 §:n nojalla Saarijärven kaupungille tämän taksan mukaan määräytyvän maksun. Mikäli maksua ei suoriteta määräajassa, erääntyneelle maksulle on suoritettava korkoa korkolain (633/1982) mukaan. Lisäksi peritään perimiskulut.

Jos ympäristölupa-asiaa käsiteltäessä ilmenee, että hanketta varten on tarpeen myös maa-aineslain mukainen lupa, on luvan hakijan toimitettava 3 kuukauden kuluessa maa-aineslupahakemus Saarijärven ympäristönsuojeluviranomaiselle käsiteltäväksi. Muussa tapauksessa vireillä oleva ympäristölupahakemus voidaan maa-aineslain 4a §:n ja ympäristönsuojelulain 47a §:n mukaan jättää tutkimatta.

Maa-ainesten ottamista koskeva lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristönsuojelulain 47a §:n mukainen ympäristölupahakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Yhteistä lupaa voidaan hakea yhdellä lupahakemuksella.

Kun maa-aineslupahakemus ja siihen liittyvä ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupahakemus käsitellään yhdessä maa-aineslain 4a § ja ympäristönsuojelulain 47a §:n mukaisesti, se sujuvoittaa asian käsittelyä ja mahdollistaa alemman käsittelymaksun. Vastaavasti valvonta yksinkertaistuu ja nopeutuu.

Jos lupahakemukset käsitellään ja luvat valvotaan erikseen, peritään lupienmaksut erikseen tämän taksan ja erillisen Saarijärven ympäristönsuojeluviranomaisen päättämän taksan mukaan.

Jos käsittely- tai valvontatehtävät johtuvat luvattomasta tai luvanvastaisesta toimenpiteestä taikka siitä, että toimenpiteen suorittaja muutoin on laiminlyönyt hänelle kuuluvat velvollisuutensa, maksu voidaan periä korotettuna ottaen huomioon kunnalle aiheutuvat ylimääräiset kulut. Mikäli maksua ei suoriteta määräajassa, erääntyneelle maksulle on suoritettava korkoa korkolain mukaan. Lisäksi peritään perimiskulut.

Tämän taksan mukaisia maksuja määrättäessä otetaan huomioon toimenpiteen laajuus, vaativuus ja viranomaisten käyttämä aika ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Taksa kattaa keskimääräisen hankkeen aiheuttamat kustannukset kunnalle. Maksua voidaan korottaa tai laskea kunnan päättämien vaihtelurajojen sisällä, mikäli hanke olennaisesti poikkeaa keskimääräisestä hankkeen tasosta.

Sellaisia erittäin vaativia hankkeita, joissa taksan mukaisen maksun korotus voi tulla kyseeseen, ovat esimerkiksi kalliokiviaineksen ottamishankkeet.

Sekä käsittely- että valvontamaksun suuruus määräytyvät maksun määräämishetkellä voimassa olevan taksan mukaan. Valvontamaksua tarkistetaan vuosittain kunakin vuonna maksun määräämishetkellä voimassa olevan taksan mukaan.

MAA-AINESLUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELYMAKSU

Maa-aineslupan käsittelymaksupöytäkirjassa (2 §) määrätään ottamistoiminnan käsittelystä perittävistä maksuista. Lupahakemuksen käsittelymaksu määrätään maksun määräämishetkellä voimassa olevan taksan mukaan.

Maksun määräytymisperusteena on hakemuskohtainen kiinteä maksu ja hakemuksessa otettavaksi esitetyn maa-ainesten kokonaismäärän tilavuuden mukaan määräytyvä maksu, sekä pinta-alaan perustuva maksu. Maksulle on määrätty kuitenkin vähimmäistaso.

Käsittelymaksun määräytymisen perusteena olevalle maa-ainesten tilavuudelle on määrätty kiintokuutioperusteiset rajat, joiden ylittävältä osalta maksuperusteen määräytymiseen lasketaan mukaan vain tietty % - osuus. Raja-arvona on käytetty 300 000 m³, jonka ylittävältä osalta on otettu huomioon 50 %.

Otettavan maa-aineksen tilavuutena pidetään maksuja määrättäessä maa-aineksen luonnonvaraista tilavuutta (kiintokuutiometrimäärää). Mikäli valvontamaksu peritään jälkikäteen, muunnetaan irtokuutiometrit kiintokuutiometreiksi jakamalla määrät seuraavilla muuntoluvuilla:

sora	1,3
hiekkä	1,3
louhe	1,8
savi	1,6
multa	1,4
turve	1,4

Maksuperusteet ovat yhtäläiset kaikille maa-aineslain mukaan luvanvaraisille maa-aineksille. Tällä on pyritty saamaan maksujen määräytyminen yksinkertaiseksi.

Laajuudeltaan ja vaikutuksiltaan vähäisen hankkeen, josta ei tarvitse laatia erillistä ottamissuunnitelmaa (MAL 5 §), lupahakemuksen käsittelymaksu määräytyy kiinteän perusmaksun mukaan. Hakemus liitteineen ja ottamisalue sijaintitietoineen voidaan katsoa muodostavan sellaisen yksinkertaisen suunnitelman, jonka tarkastamisesta voidaan maksu periä.

Taksan mukaisia maksuja määrättäessä otetaan huomioon toimenpiteen laajuus, vaativuus, viranomaisten käyttämä aika sekä muut asiaan vaikuttavat seikat. Tämän perusteella maksua voidaan hankkeen vaativuuden mukaan laskea tai korottaa 10 – 50 %, mikäli toimenpide olennaisesti poikkeaa keskimääräisestä tasosta.

Mikäli lupahakemus hylätään, peritään jo tehtyjä valmistelutoimenpiteitä vastaava osuus taksan mukaisesta käsittelymaksusta. Hakijaa informoidaan etukäteen luvan saannin edellytyksistä ja selvät kielteiset tapaukset pyritään palauttamaan, jotta hakija välttyisi turhilta käsittelymaksuilta. Palautuksen määrä lasketaan maksun määrämishetkellä voimassa olleen taksan mukaan.

Samoin neuvotellaan hakijan kanssa, jottei hakemuksessa ylimitoiteta ottamismääriä. Tarvittaessa esitetään hakijalle hakemuksen muuttamista siten, että hakemuksesta tulee realistinen, sillä maksuperusteena käytetään hakemuksessa otettavaksi esitettyä maa-ainesmäärän tilavuutta.

Kielteiset tapaukset vaativat erityisen perusteellista tutkimista ja valmistelua, joten palautukselle ei tältä pohjalta ole yleensä perusteita. Kyseessä on lähinnä kohtuullisuusharkinta. Periaate on sama, jos hakemus hylätään oikeusprosessin kautta. Hakemuksen käsittelyn vähimmäismaksu peritään molemmissa tapauksissa.

Käsittelymaksu palautetaan kokonaan, mikäli lupahakemus peruutetaan ennen kuin viranomaisen on ryhtynyt olennaisiin toimenpiteisiin sen käsittelemiseksi.

Olennaisiin toimenpiteisiin voidaan katsoa yleensä ryhdytyn, mikäli lausunto- ja kuulemismenettely lupahakemuksesta on tehty. Mikäli lupahakemus peruutetaan kesken valmistelutyön, peritään valmistelutyötä vastaava osuus käsittelymaksusta.

Mikäli lupa peruutetaan tai lupamääräyksiä muutetaan MAL:n 16 § 1 mom. 2 kohdan (ennalta arvaamattomat vaikutukset) perusteella, lupaviranomainen voi palauttaa luvan haltijalle peritystä käsittelymaksusta ottamatta jäävän maa-ainesmäärän kuutioperusteisesti määräytyneen maksun osuuden. Kyseessä on lähinnä kohtuullisuusharkinnasta.

Jos luvan haltija luopuu maa-ainesten ottamisesta, aloittamatta sitä tai luvan voimassa ollessa, ei perittyä käsittelymaksua palauteta. Jos lupaviranomainen ryhtyy vastaaviin toimenpiteisiin MAL:n 16 § 1 mom. 1 tai 3 kohtien (lupamääräysten rikkominen, lupahakemuksessa virheellisiä tietoja) perusteella, ei käsittelymaksua palauteta.

Jos hakemuksen voimassaoloaikaa jatketaan ilman, että ottamissuunnitelmaa joudutaan muuttamaan, ovat hakemuksen tarkastamiskustannukset selvästi uuden hakemuksen kustannuksia pienemmät. Maksun määräytymisperusteena on hakemuskohtainen kiinteä maksu.

MAA-AINESLUVAN VALVONTAMAKSU

Maa-ainestiluvan valvontapöytäkirjassa (3 §) määrätään ottamistoiminnan valvonnasta perittävistä maksuista. Maksun määräytymisperusteena on otettavaksi sallitun maa-ainesten kokonaismäärän tilavuus jaettuna lupavuosille (vuotuinen ottomäärä) tai 4.5 §:n peruste. Valvontamaksu määrätään ensimmäisen kerran maksun määrämishetkellä voimassa olevan

taksan mukaan ja sen jälkeen sitä tarkistetaan vuosittain kunakin vuonna valvontamaksun määrämishetkellä voimassa olevan taksan mukaan.

Vähäisiä ottamismääriä varten on määritelty vähimmäismaksu, jotta maksu kattaisi aiheutuvat valvontakustannukset. Valvontatoimenpiteet kohdistuvat luvanvaraiseen maa-ainesten ottamiseen. Tavanomainen kotitarvekäyttö jää valvontatoimenpiteiden ulkopuolelle eikä siitä myöskään peritä valvontamaksua.

Poikkeuksen muodostaa lainvastainen kotitarveotto, josta peritään maksu tätä taksaa noudattaen soveltuvin osin. Mikäli pelkästään maisemoinnille on myönnetty lupa, eikä maa-aineksia oteta enää kuin kotitarpeiksi, peritään jatkoajalta vuosittain perusvalvontamaksu sen vuoden loppuun, jolloin maisemointi on hyväksyttävästi suoritettu.

Vuotuinen maa-ainesten ottamisen valvontamaksu suoritetaan kunnan määräämänä ajankohtana kerran vuodessa. Valvontamaksujen perimisen keskittämällä tiettyyn ajankohtaan helpotetaan maksujen perimiseen ja seurantaan liittyvää työtä.

Alueen maisemointi-, siistimis- ja jälkihoitotoimenpiteet on pääsääntöisesti suoritettava luvan voimassaoloaikana. Jos koko suunnitelma-alueen maisemointiin tähtäävät toimenpiteet ovat aloittamatta vuotta ennen määräajan päättymistä, jälkihoitoa on edistettävä kiireellisin toimenpitein. Tähän valvontaviranomaisen tehostettuun jälkihoitotoimenpiteiden valvontaan joudutaan käyttämään normaalia enemmän aikaa. Valvontaan kuluvan ajan lisääntymisen perusteella valvontamaksua korotetaan. Määräyksellä halutaan myös ohjata luvanhaltijoita jälkihoitotoimenpiteiden suorittamiseen luvassa määrättyyn ajankohtaan mennessä.

Arvioitaessa jälkihoitotoimenpiteiden aloittamisen riittävyttä, arvioitavaksi tulee erityisesti se, onko alue ennalta arvioiden lopputarkastettavissa jälkihoidolle annettuun määräaikaan mennessä. Arviointikriteereinä voivat olla esimerkiksi jyrkkien rintausten luiskien loiventaminen, taimien istuttamislaajuus ja -ajankohta, sekä varikkorakenteiden purkaminen. Tällöin esimerkiksi se, että pieni osa alueesta on luiskattu, ei yksinään ole riittävä toimenpide tässä kohdassa tarkoitetuiksi koko ottamisalueen maisemointiin tähtääviksi jälkihoitotoimenpiteiksi.

Ottamisalueella tulee pitää lopputarkastus (MAA 7 §), jossa todetaan, ovatko lupamääräysten mukaiset toimenpiteet tulleet asianmukaisesti tehdyiksi.

Huomioitavaksi tulee esimerkiksi se, että ennen lopputarkastusta mahdollisten istutusten kasvuun lähtemisen on oltava todettavissa. Korotetun valvontamaksun periminen edellyttää, että toimintaa valvova viranhaltija on todennut riittävien jälkihoitotoimenpiteiden puuttumisen kirjallisessa valvontamuistiossaan. Tilanteen toteaminen saattaa edellyttää lisätarkastusta, josta voidaan periä kohdan 4.1. mukainen maksu.

Mikäli maa-ainesten ottamisalueen jälkihoito suoritetaan vaiheittaisesti, voidaan valvontaviranomaisen päätöksellä valvontamaksua alentaa samassa suhteessa kuin alueen jälkihoito on hyväksyttävästi toteutettu. Päätökset valvontamaksun alentamisesta tehdään kerran vuodessa siten, että alennettu maksu huomioidaan seuraavan vuoden alusta lukien. Tällä menettelyllä

kannustetaan luvansaajaa aloittamaan ottamisalueiden jälkihoito jo ottamisen aikana.

Maa-ainesten ottamistoiminnan valvonta on jatkuvaa toimintaa ja mikäli luvanhaltija haluaa vapautua vuotuisesta valvontamaksusta, hänen tulee kirjallisesti ilmoittaa valvontaviranomaiselle, ettei maa-aineksia kyseisenä vuonna oteta. Ilmoitus siitä, ettei maa-aineksia oteta, tulee tehdä, jotta vältetään turhilta valvontatoimenpiteiltä. Valvontaviranomainen ei voi ilman ilmoitusta tietää, onko valvontakäynti tarpeellinen vai ei. Mikäli ottamista kuitenkin jatketaan, tehdään myös valvontatarkastuksia tarpeen mukaan ja taksan mukainen valvontamaksu peritään.

Lupapäätöksessä ilmoitettu maa-ainesten vuotuinen ottamismäärä, jota käytetään valvontatarpeen arvioimiseen, on ohjeellinen ja lupapäätöksen mukainen otettava maa-ainesten kokonaismäärä on sitova.

Lupapäätöksessä otettavaksi sallittu maa-ainesten kokonaismäärä voidaan ottaa myös luvan voimassaoloaikaa lyhyemmässä ajassa edellyttäen, että vuotuisen sallitun ottamismäärän ylityksestä ilmoitetaan valvontaviranomaiselle kirjallisesti etukäteen. Tällainen nopeutettu maa-ainesten ottaminen yleensä edellyttää myös tehostettua valvontaa, jotta mahdollisia maa-aineslain 16 §:n mukaisia ennalta arvaamattomia haitallisia vaikutuksia ympäristöön, asutukseen tai luonnonolosuhteisiin voitaisiin vähentää.

Luvansaaja voi vapautua luvan voimassaoloajan jäljellä olevien vuosien valvontamaksusta, mikäli hän on täyttänyt lupaan liittyvien määräysten mukaiset maisemointi-, jälkihoito- ja siistimis- ym. velvoitteet. Tästäkin menettelystä tulee kirjallisesti ilmoittaa valvontaviranomaiselle.

Maa-aineslain 16 §:ssä säädetään, että lupaviranomainen voi muuttaa tämän lain nojalla antamia lupamääräyksiä tai peruuttaa luvan, mikäli lupamääräyksiä on jatkuvasti tai muutoin törkeästi rikottu. Mikäli lupa peruutetaan, ei valvontamaksuja peritä luvan peruutuksen jälkeisiltä vuosilta. Lupaan liittyvät maisemointi-, jälkihoito- ja siistimis- ym. velvoitteet tulee luvanhaltijan tällöinkin suorittaa. Näiden velvoitteiden loppuunsaattamisen valvonnasta aiheutuneet kustannukset kuitenkin peritään.

Taksa lähtee siitä, että maa-ainesten ottamisen valvonta on melko suurpiirteistä ja silmämääräistä. Milloin on syytä epäillä, että lupamääräyksiä on rikottu tai muusta syystä, kuten ottamistoiminnan laajuuden vuoksi tai kun silmämääräinen arviointi ei ole riittävää, joudutaan suorittamaan suuritöisiä erityistoimenpiteitä kuten tarkistusmittauksia tai vaaituksia. Näistä toimenpiteistä kunnalle aiheutuneet kustannukset peritään täysimääräisinä. Ylimääräiset tarkistusmittaukset pääsääntöisesti tulee luvan haltijan tehtäväksi ja kustannettavaksi. Tällaiset erityistoimenpiteet ilmoitetaan lupapäätöksessä siltä osin kuin ne ovat lupavaiheessa ennakoitavissa.

Ottamisen valvonta saattaa useinkin edellyttää ylimääräisiä tarkastuksia tavanomaiseen valvontaan verrattuna. Näistä tarkastuksista peritään taksan mukainen valvonnan perusmaksu. Luvan myöntämisen jälkeen

valvontatoimenpiteenä tehtävä mahdollinen erillinen tarkkailuohjelman käsittely edellyttää lisätyötä lupakäsittelyn yhteydessä tehtävään tarkkailuohjelman käsittelyyn verrattuna. Tarkkailuohjelman erillisestä käsittelystä valvontatoimenpiteenä on mahdollista periä taksan mukainen valvonnan perusmaksu.

MAA-AINESLUPAHAKEMUKSEN TIEDOTTAMINEN

Saarijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen on annettava maa-aineslupaa koskeva hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella. Kuulutuksen ja hakemusasiakirjojen on oltava nähtävillä vähintään 30 + 7 päivää. Lupahakemuksen tiedoksiannosta ja tiedottamisesta aiheutuneet kulut kuuluvat maa-aineslain 13 §:n mukaan luvan hakijan maksettaviksi.

Tieto kuulutuksesta on julkaistava toiminnan vaikutusalueella. Tämän ohella kunnan on varattava ottamisalueen sisältävään kiinteistöön rajoittuvien kiinteistöjen ja muiden alueiden omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluiksi, paitsi milloin se on ilmeisen tarpeetonta.

Luvan hakija voi liittää hakemukseensa selvityksen siitä, että naapurit tai osanaapureista ovat tietoisia hankkeen kannalta merkittävistä asiakirjoista ja tiedoista sekä selvityksen heidän mahdollisesta kannastaan hankkeeseen. Siltä osin kuin hakija ei ole esittänyt riittävää selvitystä naapurien kuulemisesta, on kunnan järjestettävä kuuleminen. Lupahakemuksen tiedoksiannosta ja tiedottamisesta aiheutuneet kulut kuuluvat luvan hakijan maksettaviksi.

Mikäli lupahakemukset käsitellään yhdessä, lausuntojen pyytämisessä ja kuulemisessa noudatetaan soveltuvin osin myös mitä ympäristönsuojelulain 42 – 44 §:ssä säädetään.

MAA-AINESLUVAN VAKUUDET

Maa-aineslain 21 §:n mukaan lupaviranomainen voi ainesten ottamista koskevassa päätöksessä tai luvan saajan pyynnöstä myöhemminkin antaa luvan ainesten ottamiseen ennen kuin lupaa koskeva päätös on saanut lainvoiman, jos luvansaaja asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muuttaminen voi aiheuttaa. Tämän vakuuden hyväksymisestä voidaan taksan mukaan periä maksu.

Lupaviranomainen voi vaatia, että ennen ainesten ottamista hakijan on annettava hyväksyttävä vakuus maa-aineslain 11 §:n nojalla määrättyjen toimenpiteiden suorittamisesta. Tämän vakuuden hyväksymisestä voidaan periä maksu samoin kuin vakuuden mahdollisesta myöhemmästä muuttamisesta tai vaihtamisesta (MAL 11 § ja 12 §).

Jos lupaan perustuva oikeus maa-ainesten ottamiseen siirretään toiselle maa-aineslain 13 a §:n nojalla, lupaviranomainen voi määrätä, että uusi luvan haltija asettaa ennen ainesten ottamista 12 §:ssä tarkoitetun vakuuden. Vakuuden tarkastamisesta peritään taksan mukainen maksu.

Lupamääräyksissä on edellytetty, että jälkihoito-, siistimis- ja muut määrätyt toimenpiteet on suoritettava luvan voimassaoloaikana. Vakuuden olla voimassa riittävän kauan, jotta lupamääräysten mukaiset maisemointi-, jälkihoito- ja siistimis- sekä istutusvelvoitteet ehditään suorittaa ja esim. mahdollisten istutusten kasvuun lähteminen todeta.

Yhteiskäsittelylupapäätöksessä luvansaaja voidaan velvoittaa maksamaan ympäristönsuojelulain mukainen vakuus asianmukaisen jätehuollon, seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi. Vakuuden on oltava riittävä ottaen huomioon toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat määräykset (YSL 59 - 61 §). Vakuuden käsittelystä peritään ympäristölupataksan mukainen maksu.

MAA-AINESLUVAN VELVOITTEISTA VAPAUTTAMINEN

Jos lupaan perustuva oikeus maa-ainesten ottamiseen on maa-ainelain 13 a §:n mukaisesti siirretty toiselle ja luvanhaltija vapautetaan lupaan liittyvistä velvoitteista, peritään uudelta luvanhaltijalta vakuuden tarkastamisesta taksan mukainen maksu.

MAKSUPERUSTEIDEN HYVÄKSYMINEN JA VOIMAANTULO

Nämä maksuperusteet ovat Saarijärven kaupungin lupalautakunnan hyväksymät 22.11.2022 ja tulevat voimaan 1.1.2023 alkaen.